

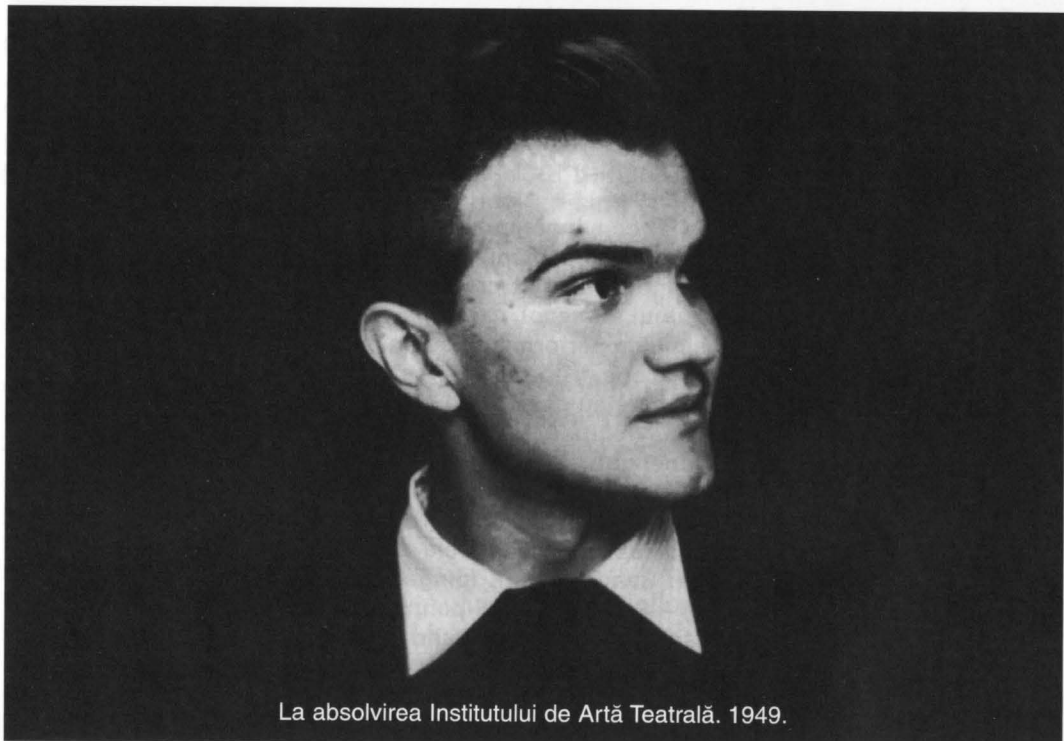
Petrică POPA:

„Fidelitatea, o formă de vitalitate“

„...O interpretare admirabilă, convingătoare, susținută coerent până la amănunt“, „... și-a studiat rolul până în cele mai mici amănunte. Fiecare gest, fiecare rostire...“ Sunt formulări care consemnează în mod obișnuit creația marilor actori. Eu aș adăuga – a marilor actori formați la școala unui alt secol, care știa că adevărul scenei stă în detalii. Astăzi suntem mai tentați să asimilăm performanța cu un joc ofensiv, agresiv, de-a valma. Cu talentul adaptării din mers la scene, trupe și teatre aflate în continuă tranziție. Petrică Popa este unul dintre rarii artiști care au descoperit secretul longevității profesionale. El a cultivat fidelitatea ca formă de... vitalitate. Născut la 3 iulie 1929, actorul se află astăzi, la cei 75 de ani de viață, în față unei duble performanțe: 55 de ani de activitate, dintre care 50 în Teatrul Nottara. Și un număr dublu de roluri interpretate, dintre care îi place să amintească de: Vasea din *Așa va fi* de N. Simonov (regia: Lucian Pintilie) – Premiul de interpretare la Festivalul Tinerilor actori din teatrele dramatice, în 1957; Pickering din *Pygmalion* de G.B. Shaw (regia: Sanda Manu); Ipingescu din *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (regia: Dan Micu) – Premiul criticii pentru cel mai bun spectacol, în 1987; Le Bret din *Cyrano de Bergerac* de Edmond Rostand (regia: George Rafael); Tyller din *Richard al III-lea* de Shakespeare (regia: Ion Șahighian); avocatul Dragomirescu din *Citadela sfărâmată* de Horia Lovinescu (regia: Mihai Berechet); Calandro din *Calandria* de Bernard Dovizzi da Bibbiena; Dometie din *Martorii sunt de față* de Virgil Stoenescu – Premiul de interpretare, în 1986; Pișcik din *Livada de vișini* de A.P. Cehov (regia: Dominic Dembinski); Prosper Ladino din *Pârjolul* de Cezar Petrescu; Georges Duduleanu din *Gaițele* de Al. Kirițescu; Anselme din *Avarul* de Molière (regia: Dominic Dembinski); Episopul Folliot din *Thomas Becket* de Jean Anouilh; Gaetano din *Mizerie și noblețe* de Eduardo Scarpetta; Vitek din *Enigmatica doamnă M* de Karel Čapek; Kranski din *Transfer de personalitate* de Dumitru Solomon. Petrică Popa este un actor pe care talentul și profilul teatrului cu fața la bulevard l-au predestinat comediei de mare succes. A fost aplaudat în spectacole longevive ca *Băieții veseli*, *Sonet pentru o păpușă*, *Idioata*, *Adio, Charlie*. A cântat și a dansat în musicaluri precum *Lady X* sau, de curând, *Miresele căpitanului*. Dacă adăugăm la toate acestea numeroasele apariții în emisiuni de divertisment, la teatrul de televiziune și la cel radiofonic, avem imaginea unei cariere impresionante, îmbogățite, în această toamnă, pe aceeași scenă a Teatrului „Nottara“, cu încă două roluri: Subcomisarul și Unchiașul din spectacolul *Capul de rățoi* de George Ciprian (regia: Răzvan Dincă).

Andreea Dumitru: Prin ce joc al sorții se putea întâlni cu teatrul, în anii '40, viața unui tânăr născut în Hunedoara?

Petrică Popa: M-am format într-o familie în care dorința de a face bine, cinstea și cumsecădenia erau socotite virtuți primordiale. Mama era casnică, dedicându-se cu totul creșterii celor cinci copii. Tatăl meu a fost profesor de limba și literatura română, mare iubitor de teatru. Juca în piese într-un act de Zaharia Bârsan, în fața unui public format din părinți, profesori și elevi, fiindu-i apreciate nu doar aptitudinile actricești, ci și priceperea de a pune în scenă. În anul 1941, s-a transferat la Timișoara, iar eu am avut șansa să urmez cursurile unei instituții de elită, Colegiul Național Bănățean „C. D. Loga“. Eram coleg aici cu fiul controlorului de bilete de la Teatrul din Timișoara. Așa am putut să văd multe

La absolvirea Institutului de Artă Teatrală. 1949.

Cu Liliana TOMESCU și George CONSTANTIN în *Pygmalion* de G.B. Shaw. 1959.

spectacole ale Teatrului Național din Cluj – refugiat la Timișoara după Dictatul de la Viena, din 1940. De fapt, încă de la vârsta de treisprezece ani, frecventam cu regularitate matineele școlare. Vedeam spectacole cu piesele lui Caragiale, Blaga sau Delavrancea, cu actori valoroși, care m-au impresionat enorm: Ștefan Braborescu, Titus Lapteș, Nicolae Sireteanu, Maria Cupcea, soții Moruzan. În același timp, veneau în turneu companii teatrale din București, cu nume mari precum George Vraca, Leny Caler, Ion Manolescu, George Timică, V. Maximilian, George Ciprian, C. Ramadan. Le vedeam pe toate, având „pilă” la controlorul de bilete. Și, uite așa, au început să-mi umble prin cap „sticleții” teatrului. În timpul liceului, am început să joc mai întâi într-o piesă intitulată *Umbrela pierdută*, apoi în comedia *Iepuroii*, titluri care, amintite acum, își au farmecul lor. Având priză la public, am prins curaj și am atacat partituri mai importante în propriile mele „montări”: Cațavencu și Zaițev din farsa *O zi de odihnă* de V. Kataev, rol pe care aveam să îl reiau pe scena Teatrului „Nottara”, în 1970, într-o distribuție de excepție cu Melania Cârje, Ion Bog, Migri Avram-Nicolau, Nucu Păunescu – un spectacol fermecător, care s-a jucat de peste 200 de ori cu casa închisă...

A.D.: *Cu alte cuvinte, cochetarea cu teatrul s-a transformat în destin...*

P.P.: Așa a fost, un joc predestinat căruia i-am urmat cu sfințenie regulile... mai întâi, la Institutul de Artă din Timișoara, unde am avut profesori doi actori de excepție, cu o solidă cultură: Lilly Bulandra și Ștefan Braborescu...

A.D.: *Nume aproape uitate...*

P.P.: Lilly Bulandra venea cu experiența Teatrului Național din Cernăuți, fiind și autoarea uneia dintre primele cărți din țară cu tema *Actorul și arta sa*. Maestrul Ștefan Braborescu era un pilon al Teatrului Național din Cluj și decan de vârstă al Teatrului din Timișoara, un model de inteligență și cultură artistică. După absolvirea Institutului, în 1949 – așadar acum 55 de ani – s-a petrecut debutul meu ca actor la Teatrul de Stat din Turda, unde am avut norocul să lucrez cu doi regizori de marcă ai teatrului românesc: Ion Olteanu și Val Mugur...

A.D.: *Tatăl Meșterului Vlad Mugur.*

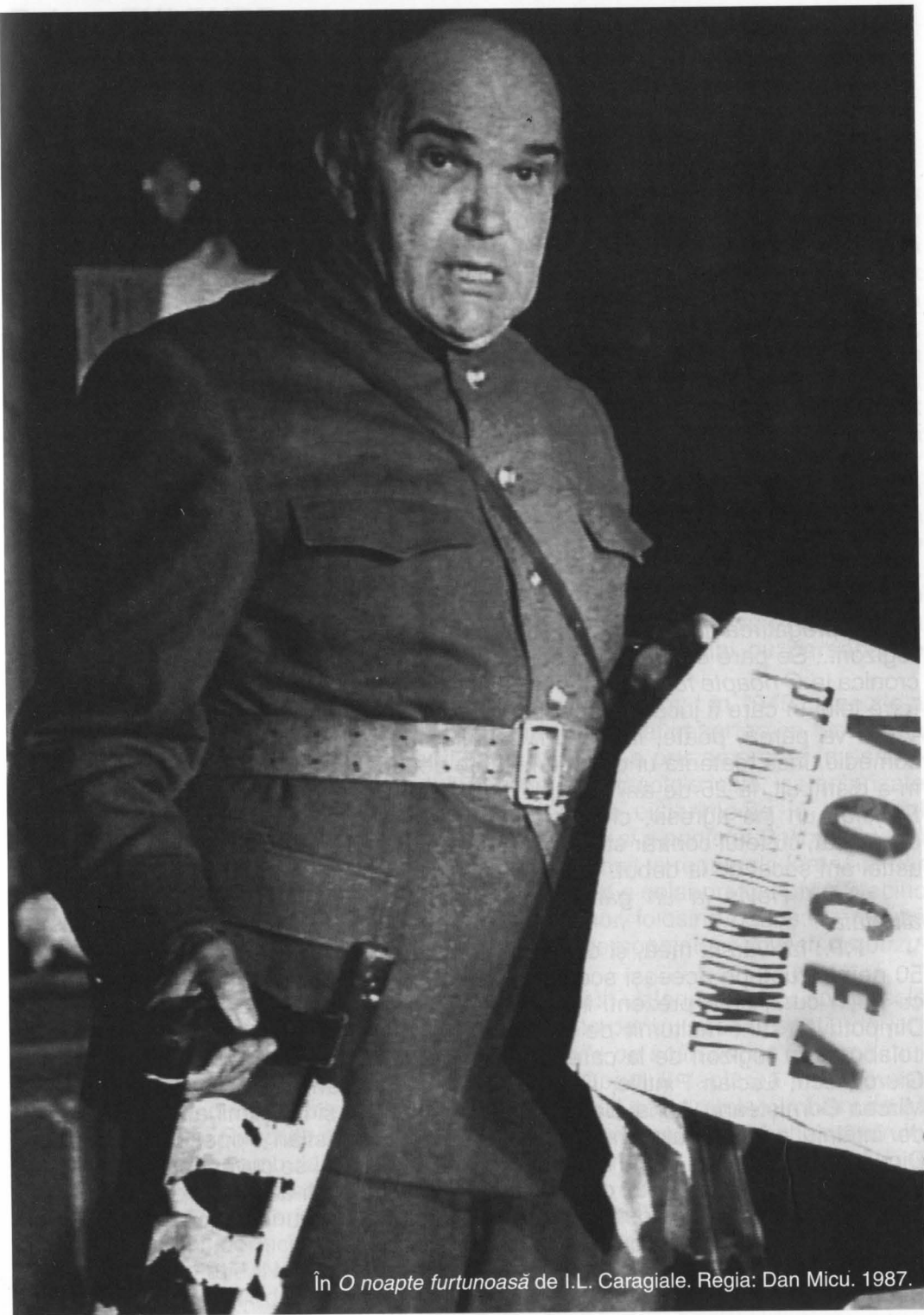
P.P.: Într-o singură stagiune, am jucat în șase spectacole, șase roluri consistente care m-au supus unor examene grele, dar binevenite pentru un actor debutant. Într-un turneu, s-a întâmplat să fiu văzut de către directorul Teatrului de Stat din Arad, expresivul actor Al. Marius, care mi-a propus transferul. După un timp, la 1 iulie 1954, am intrat la Teatrul Armatei (actualul Teatru „Nottara”) pe ușa din față, pășind cu dreptul. Am fost cel mai norocos să fiu descoperit și angajat de către maestrul Ion Șahighian, căruia i se spunea Șahul, directorul artistic al teatrului. Un adevărat animator, un mare regizor, cap de școală, generos pedagog. Prezența lui, personalitatea lui emanau noblețe și eleganță. Fiecare repetiție era o lecție, fiecare spectacol – un eveniment, o bucurie. Așa se face că, din 1954, slujesc fără întreruperi, cu dăruire și rigoare profesională, această instituție.

A.D.: *Și mai ales cu fidelitate. 50 de ani în același teatru...*

P.P.: Exact 50. Am îmbătrânit o dată cu Teatrul „Nottara”. 50 de ani de fidelitate, fără a-l părăsi nici o zi. Am avut multe împliniri, reușite, satisfacții. Dar și dezamăgiri, momente mai dificile peste care am reușit să trec scrâșnind din dinți, ambiționându-mă să-mi fac profesia bine și cu dăruire. În primii ani petrecuți aici, am avut privilegiul să fiu coleg și partener cu mari personalități. Îi

Cu George VRACA în *Richard al III-lea* de W. Shakespeare. 1964.

În *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale. Regia: Dan Micu. 1987.

urmăream fermecat la repetiții și spectacole, căutând să învăț din secretele meșteșugului pe care-l stăpâneau cu virtuozitate, așa cum astăzi urmăresc jocul tinerilor colegi, căutând să mă „acordez“ modului lor de interpretare. De la Ion Șahighian, George Vraca, V. Maximilian, Ramadan și, mai târziu, de la George Constantin, am învățat ce înseamnă conștiința actricească, adevărata dragoste de teatru și sfânta seriozitate profesională. Respectul pentru public, pentru partener, respectul față de tine însuși. Îmi revin în minte, din ce în ce mai des, aproape obsedant, vorbele pe care mi le-a spus maestrul Șahighian: „În teatru, o singură renunțare e interzisă – renunțarea la demnitate“. Poate că tocmai bucuria scenei înseamnă, de fapt, „talent“. Iar talentul, dacă e într-adevăr talent, impune demnitate.

A.D.: *Acultându-vă, am senzația că un artist atât de loial profesiei sale trebuie să se simtă tare înstrăinat în aceste vremuri... Chiar și în perioada neagră a comunismului, încă mai trăiau aristocrați în lumea scenei.*

P.P.: Firește, nu pot omite directoratul marelui om de teatru Horia Lovinescu, perioadă extrem de importantă și prodigioasă a Teatrului „Nottara“, cu spectacole de mare valoare, multe dintre ele adevărate evenimente. Lovinescu a întărit trupa cu actori deosebit de înzestrați, care sunt și astăzi vârfuri ale teatrului.

A.D.: *Numele dumneavoastră rămâne legat de o anumită știință, parcă pierdută astăzi, a comediei bine făcute, a rolului construit rotund, cu atenție pentru detalii... Era acesta un câștig al școlii de altădată?*

P.P.: Cred, mai degrabă, că depinde, în primul rând de zestrea naturală a interpretului. Eu sunt un tip extrem de meticolos, îmi place să răscolesc biblioteca pentru pregătirea fiecărui rol, să știu cum l-au gândit, înaintea mea, alți actori sau regizori... Se pare că lucrul acesta nu a rămas neobservat. Valentin Silvestru, în cronica la *O noapte furtunoasă* din 1987, în regia lui Dan Micu, făcea o comparație între felul în care îl jucam eu pe Ipingescu și interpretarea marelui Ion Brezeanu. Vi se va părea, poate, interesant să aflați că Șahul mă angajase ca actor de comedie, însă, datorită unor circumstanțe de forță majoră, m-a scos dintr-un rol și m-a distribuit, la 25 de ani neîmpliniți, în rolul Prosper Ladino, fiul de moșier din *Pârjolul*, un ins agresiv, chinuit de crize de isterie – rol de compoziție foarte complicat, cu totul contrar structurii mele native. A fost o surpriză pentru mine, dar astfel am șocat de la debut.

A.D.: *Revin la un gând poate retoric: nu aveți nostalgia „zăpezilor de altădată“?*

P.P.: La vârsta mea, și după o carieră actricească de 55 de ani – din care 50 neîntreruși pe aceeași scenă – verbele se conjugă mai mult la trecut și doar cu puțin curaj și la prezent. Nu vreau să credeți că aceste gânduri sunt triste. Dimpotrivă, sunt mulțumit de ceea ce am realizat în profesie și în viață. Am colaborat cu regizori de la care am avut enorm de învățat: Sanda Manu, Lucian Giurchescu, Lucian Pintilie, Dominic Dembinski, Dan Nasta, Alexandru Dabija, Mircea Cornișteanu, Mihai Berechet, Dan Micu. Dar și în ultimii ani m-am bucurat de întâlniri profesionale importante cu Theodor Cristian Popescu sau Răzvan Dincă. Mă pot mândri că nu am luat niciodată ceea ce i se cuvenea altcuiva, că nu a trebuit să-mi vând sufletul ca să-mi fie mie mai bine. Mi-am văzut de drumul meu, fără compromisuri. Am fost un actor trudit și vă mărturisesc că și acum, când sunt pe scenă, trăiesc bucuria și satisfacția jocului.